Culemborg

Najaarsrapportage 2025

Gemeente Culemborg

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
Financieel perspectief 2025 5
Programma's 6
1. Bestuur en Ondersteuning 6
2. Veiligheid 11
3. Verkeer, Vervoer en Waterstaat 12
4. Economie 14
5. Onderwijs 15
6. Sport, Cultuur en Recreatie 17
7. Sociaal domein en Gezondheid 20
8. Duurzaamheid 23
9. Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte 25
99. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen 28
Stand van zaken ombuigingen 31
Bijlagen 38
Budgetneutrale wijzigingen 39
Baten en lasten per taakveld 44

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de najaarsrapportage 2025 aan. Dit is de tweede formele tussenrapportage die hoort bij de Programmabegroting 2025. Het is een voortgangsrapportage over de ontwikkelingen sinds de vaststelling van de voorjaarsrapportage 2025. Dat betekent concreet dat er nu gerapporteerd wordt over ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan in de periode van mei 2025 tot en met september 2025.

Per saldo meer tegenvallers dan meevallers

Deze najaarsrapportage 2025 heeft een negatief saldo, er zijn in de afgelopen maanden meer tegen- dan meevallers geweest. Bij elkaar opgeteld gaat het om een negatief effect van € 230.000. Het verwachte begrotingssaldo was na de voorjaarsrapportage voor 2025 € 297.000 voordelig. Op basis van deze najaarsrapportage 2025 verwachten we 2025 af te sluiten met een positief saldo van € 66.000. Welke mee- en tegenvallers er zijn, leest u in het hoofdstuk 'Ontwikkelingen per programma'.

Belangrijkste ontwikkelingen

De grootste financiële tegenvaller in deze rapportage betreft de noodzakelijke storting in de voorziening wethouderspensioenen. In deze voorziening zit de verplichting die de gemeente heeft voor de pensioenen van alle personen die ooit in Culemborg wethouder zijn geweest of dat nog steeds zijn. Deze storting is nodig om de voorziening op voldoende omvang te brengen voor het moment waarop de pensioenverplichting in 2028 wordt overgedragen aan het ABP. Onlangs is het onderzoek van de VNG afgerond over de hoogte van het bedrag: € 850.000. We volgen het advies van onze accountant om deze bijstorting tijdig te doen, zodra het mogelijk is. Daarmee houden we grip op onze financiële huishouding en voorkomen we dat lasten worden doorgeschoven naar de toekomst. Meer hierover is opgenomen onder programma 1. Bestuur en Dienstverlening.

Voor personeelskosten is een aanvullend bedrag van € 500.000 opgenomen, als gevolg van de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. Deze situatie vraagt om extra inzet van tijdelijke capaciteit via inhuur. Positief is dat de verwachte behoefte aan inhuur lager ligt dan in 2025. Daarnaast hebben we deze kosten, anders dan in voorgaande jaren, nu al expliciet in beeld. Dat betekent dat we eerder kunnen bij sturen en beheersen.

Daarnaast bevat deze rapportage de financiële doorvertaling van ontwikkelingen die al eerder met de raad zijn gedeeld, zoals de meicirculaire van het Rijk. Tegelijkertijd zien we nieuwe, onontkoombare opgaven, waaronder een toename van de uitgaven op het gebied van armoedebeleid. Waar mogelijk hebben we conform de begrotingsspelregels dekking opgenomen voor deze tegenvallers.

Tegenover de tegenvallers staan ook forse meevallers, zoals de geactualiseerde renteontwikkeling, de verwerking van de jaarstukken en voortgangsrapportages van onze Gemeenschappelijke Regelingen, de afwikkeling van energielasten en overig kosten van de CNO Bellweg en herrekeningen van kapitaallasten.

We verwachten voor 2025 ook nog meevallers in de septembercirculaire, die op Prinsjesdag is gepubliceerd. Deze komt zoals gebruikelijk te laat om nog meegerekend te worden in onze najaarsrapportage. We werken de circulaire uit in een informatienotitie en leggen die voor de raadsbehandeling van de najaarsrapportage aan de raad voor.

Leeswijzer

De voorjaarsrapportage start met een financieel perspectief voor 2025, dat de ontwikkelingen uit deze rapportage financieel samenvat. Vervolgens worden alle ontwikkelingen per programma inhoudelijk en financieel toegelicht. Dat zijn eerder genomen besluiten, ontwikkelingen in bestaand beleid, ontwikkelingen in het Gemeentefonds of technische wijzigingen. In de bijlagen vindt u het overzicht van budgetneutrale wijzigingen en het wettelijk verplichte overzicht van de baten en lasten per taakveld.

Alle getallen in deze najaarsrapportage zijn afgerond op duizendtallen. Dat brengt met zich mee dat er afrondingsverschillen kunnen ontstaan: in sommige optellingen kan een verschil van duizend of maximaal tweeduizend euro zitten. De totaalbedragen kloppen echter wel altijd.

Tot slot

In lijn met de koers die we als gemeente hebben ingezet richting een duurzaam en financieel gezonde organisatie, zien we dat we steeds beter in staat zijn om tijdig keuzes te maken. Zo bouwen we stap voor stap verder aan een veerkrachtige en financieel solide gemeente.

Met deze najaarsrapportage stellen we de raad voor om diverse budgetten van de begroting 2025 formeel bij te sturen. Bij de Jaarstukken 2025 zal het college de definitieve verantwoording afleggen over de begroting 2025. We zien uit naar de samenwerking met uw raad in de laatste maanden van dit jaar.

Het college van burgemeester en wethouders

Financieel perspectief 2025

Samenvattend financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het begrotingssaldo inclusief de Najaarsrapportage 2025 weer.

(bedragen x € 1.000)	2025
Primitieve begroting	**6**
Voorjaarsrapportage 2025	291
Uitgangspositie Najaarsrapportage 2025	**297**
Najaarsrapportage 2025	
Gemeenschappelijke regelingen	432
Ombuigingen	46
Ontwikkelingen	-1.419
Gemeentefonds	529
Loon- en prijsontwikkeling	-24
Kapitaallasten	206
Budgetneutrale wijzigingen	0
Najaarsrapportage 2025	**-230**
Saldo inclusief Najaarsrapportage 2025	**66**

Mutaties per programma in 2025

Onderstaande tabel geeft de wijzigingen op de begroting uit deze Najaarsrapportage 2025 per programma weer. De individuele mutaties worden per programma toegelicht.

(bedragen x € 1.000)	2025
Bestuur en Ondersteuning	-1.554
Veiligheid	0
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	117
Onderwijs	61
Sport, Cultuur en Recreatie	-10
Sociaal domein en Gezondheid	234
Duurzaamheid	-343
Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte	-509
Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	1.773
Saldo Najaarsrapportage 2025	**-230**

Programma’s

1. Bestuur en Ondersteuning

Ontwikkelingen in 2025

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanpassingen uit de Najaarsrapportage 2025 voor het programma 1. Bestuur en Ondersteuning weer.

(bedragen x € 1.000)	2025
Gemeenschappelijke regelingen	**94**
BO-1 Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BWB) resultaat Jaarstukken 2024	132
BO-2 Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BWB) 2e Voortgangsrapportage 2024	-83
BO-3 Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BWB) 1e Voortgangsrapportage 2025 - Herrekening generieke verdeelsleutel 2025)	25
BO-4 Regio Rivierenland resultaat Jaarstukken 2024	20
Ontwikkelingen	**-1.643**
BO-5 Wet toekomst pensioenen (Wtp)	-850
BO-6 Personele lasten	-500
BO-7 Burgerzaken en verkiezingen	-141
BO-8 Energielasten stadskantoor	-42
BO-9 Inhuur Griffie	-40
BO-10 Verzuimbegeleiding en preventie ambtelijke organisatie	-40
BO-11 Aanstellen en afscheid burgemeester	-29
Gemeentefonds	**-3**
BO-12 Meicirculaire 2025: Landelijke aanpak Adreskwaliteit	-3
Loon- en prijsontwikkeling	**-22**
Kapitaallasten	**34**
Budgetneutrale wijzigingen	**-14**
Totaal ontwikkelingen Najaarsrapportage 2025	**-1.554**

BO-1 Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BWB) Jaarstukken 2024
Door de BWB wordt het positief behaalde resultaat teruggestort en verdeeld over de deelnemende gemeentes. Dit betreft het resultaat dat is behaald over de jaarrekening 2024

BO-2 Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BWB) 2e voortgangsrapportage 2024
Conform de planning- en controlcyclus van de BWB wordt op twee momenten in het jaar een voortgangsrapportage opgesteld. Deze tweede voortgangsrapportage is vooral een financiële rapportage. Deze, volgens de GR onverplichte, rapportage is er om ook in het tweede deel van het jaar financiële bijstellingen te kunnen doen.

Een ander doel van deze rapportage is om met de laatste inzichten te streven naar een jaarrekeningsaldo wat zo dicht mogelijk bij nul ligt. Een aantal ontwikkelingen, waaronder de taakstelling, de verdeelsystematiek, het in groeipad hiervan en een correctie op de beginbalans van de begroting 2025 maken deze voortgangsrapportage dit jaar complexer dan gebruikelijk. Structureel is deze aanpassing in de begroting 2026 - 2029 verwerkt.

BO-3 Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BWB) 1e Voortgangsrapportage 2025
Aangezien de generieke bijdrage van de individuele gemeenten wordt aangepast, wordt ook het ingroeimodel aangepast. Het bestuur heeft besloten om het ingroeimodel in te laten gaan in 2025, met een termijn van 3 jaar (2025: 1/3 van het effect, 2026: 2/3 van het effect, 2027: 100% van het effect). Conform uitgangspunt bij de verdeelsystematiek vindt er geen verrekening plaats over het verleden

BO-4 Regio Rivierenland Resultaat jaarstukken 2024
Door Regio Rivierenland wordt het positief behaalde resultaat van de jaarrekening verdeeld en teruggestort aan de gemeentes.

BO-5 Wet toekomst pensioenen (WTP)
Vanwege de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp) moet de gemeente per 1 januari 2028 de voorziening voor wethouderspensioenen overdragen aan het ABP. In deze voorziening zit de verplichting die de gemeente heeft voor de pensioenen van alle personen die ooit in Culemborg wethouder zijn geweest of dat nog steeds zijn. Het betreft op dit moment een groep van 23 personen. Voor die overdracht is een waarde berekend op basis van een nieuw Financieel toetsingskader. Uit onderzoek van de VNG blijkt dat Culemborg € 850.000 meer moet overdragen dan er in de huidige APPA-voorziening zit. Dat komt vooral doordat voor het ABP een veel hogere dekkingsgraad geldt dan voor de gemeentelijke voorziening.

Onze accountant adviseerde eerder dit jaar om de voorziening op te hogen, zodra de mogelijkheid zich voordoet. Nu duidelijk is om welk bedrag het gaat, geven we gehoor aan dit advies van de accountant en stellen we voor om de noodzakelijke storting te doen. Het risico dat hiervoor eerder in de risicoparagraaf was opgenomen, vervalt hiermee.

BO-6 Personele lasten
De overschrijding op de personeelslasten heeft grotendeel te maken met de inhuur van personeel. Deze inhuur wordt gepleegd wanneer functies vacant raken door het vertrek van vast personeel en niet direct in te vullen zijn, bij vacatures waarvoor het de gemeente niet lukt om vast personeel aan te nemen of bij inhuur vanwege ziekte. Binnen de gemeentelijke begroting is geen budget opgenomen voor de tijdelijke vervanging van personeel bij

vacatures of ziekte. Dat betekent dat alle inhuur gedekt wordt uit de vrijval: het overschot op de personeelsbegroting doordat een vacature niet vervuld is.

Afgelopen jaar is hard gestuurd op het zo laag mogelijk houden van deze overschrijding. Er zijn maatregelen genomen om de inhuurkosten zo laag mogelijk te houden, onder andere door in beginsel alleen in te huren voor functies in de uitvoering en door scherp te onderhandelen over het aantal uren en het bijbehorende inhuurtarief. Het effect daarvan is tweeërlei. Enerzijds is de overschrijding op de personeelslasten lager dan voorgaande jaren, ondanks de gestegen tarieven op de inhuurmarkt. Anderzijds zien we ook dat het beperkt inhuren effect heeft op het realiseren van gestelde ambities en effect heeft op de werkdruk van de overige collega's die het werk opvangen.

Voorgaande jaren werd de analyse van de personeelskosten gemaakt bij de jaarrekening. Onderdeel van de sturing op deze kosten is dat er een beter inzicht is in het verloop van de personeelskosten door het jaar heen. Daarmee is eerder in het jaar een analyse te maken van de resultaten van dit budget, met als gevolg dat nu bij de najaarsrapportage een analyse te maken is van de overschrijding.

BO-7 Burgerzaken en verkiezingen

Op 29 oktober 2025 vinden extra Tweede Kamerverkiezingen plaats. Deze verkiezingen waren niet voorzien bij het opstellen van de begroting. Ook in de periode 2026–2029 zijn meerdere verkiezingen: Gemeenteraadsverkiezingen (2026), Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen (2027) en Europees Parlement (2029). Het budget voor deze verkiezingen is lager dan de kosten die we daarvoor voorzien. Hiervoor is €92.000 euro geraamd. We gaan ervan uit dat het Rijk de gemeenten voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2025 in de septembercirculaire een compensatie biedt, maar deze kon op het moment van samenstellen van deze najaarsrapportage nog niet meegerekend worden.

Adresonderzoek is een wettelijke taak van de gemeente bij twijfel over BRP-inschrijvingen. Signalen komen via de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA), of intern van Burgerzaken of andere teams. Structureel budget voor inhuur is nodig om deze onderzoeken zorgvuldig en tijdig uit te voeren, ter voorkoming van fraude en voor rechtmatige dienstverlening. Hiervoor is € 30.000 euro geraamd

Met PinkRoccade is het dienstverleningspakket 'Samen Verder' afgesloten dat is gericht op procesoptimalisatie en het versterken van kennis rond de applicatie iBurgerzaken. Voor het tweede en afrondende contractjaar is budget nodig. Hiervoor is € 13.000 euro geraamd.

BO-8 Energielasten stadskantoor

Het verbruik is hoger dan verwacht door een intensiever gebruik van de gereviseerde warmtepomp en werkzaamheden aan energie-installaties. Daarnaast hebben de zonnepanelen niet kunnen functioneren nadat er in 2024 de grote stroomuitval is geweest. Voor 2025 gelden duurzaamheidsopslagen voor gemeente als geheel, welke op het stadskantoor worden verwerkt. Het structurele effect is verwerkt in de begroting 2026-2029.

BO-9 Inhuur griffie

In verband met het niet invullen van een vacature bij de griffie en het voor meerdere weken uitvallen van enkele griffiemedewerkers, is er in overleg met de werkgevercommissie voor gekozen om van januari tot en met juli een externe raadsadviseur in te huren. Dit heeft ervoor gezorgd dat er een overschrijding is op de post “inhuur derden”, maar dit wordt gecompenseerd door minder uitgegeven loonkosten in 2025.

BO-10 Verzuimbegeleiding en preventie ambtelijke organisatie

Per december 2025 sluit de ambtelijke organisatie een nieuw contract af met onze arbodienstverlener. Nadat bij de vorige aanbesteding gekozen was voor een goedkope aanbieder, bleek de geleverde dienstverlening ver onder de maat. Tussentijds is het contract opgezegd en aansluiting gevonden bij Human Capital Care (HCC), de arbodienstverlener die eerder ook al voor Culemborg werkte. We hebben nu gekozen om ook de nieuwe overeenkomst met hen aan te gaan vanwege de goede samenwerking en omdat continuering van arbodienstverlener in het belang is van alle collega’s die onder behandeling staan van de bedrijfsarts en maatschappelijk werkers.

De kosten hiervoor liggen hoger dan bij de vorige overeenkomst. Naast de reguliere prijsstijging die als gevolg van de inflatie overal heeft plaatsgevonden, heeft dit te maken met de hoogte van het verzuim in Culemborg. Hierdoor maakt de arbodienstverlener meer uren voor Culemborg dan in voorgaande jaren. Daarnaast wordt een substantieel deel van de verhoging gebruikt voor re-integratiekosten en de begeleiding bij het tweede spoor in het kader van de Arbowetgeving. Tenslotte wordt in 2026 een preventief medisch onderzoek gehouden, waartoe de gemeente periodiek wettelijk verplicht is.

Hoewel de verhoging van het budget substantieel is, is de raming die in deze begroting is opgenomen minimaal. Er wordt binnen de organisatie hard gewerkt aan het terugdringen van het verzuim, waarmee de verwachting is dat de kosten die de arbodienstverlener maakt in de loop van het contract minder zullen worden. Het contract kan ieder kwartaal worden bijgesteld wanneer het terugdringen van het verzuim hiertoe aanleiding geeft. Hiermee is in de bijraming rekening gehouden, door uit te gaan van het minimale budget dat nodig is.

BO-11 Aanstellen en afscheid burgemeester 2025

Begin 2025 heeft burgemeester Gerdo van Grootheest afscheid genomen van Culemborg. De festiviteiten voor dit afscheid zijn zoveel mogelijk gecombineerd met andere geplande activiteiten, zoals het jaarlijkse nieuwjaarsfeest voor de stad. Daardoor zijn de extra kosten beperkt gebleven tot € 15.000, waar geen budget voor beschikbaar is. Door het vertrek is de vertrouwenscommissie dit jaar druk bezig geweest met het vinden van de nieuwe burgemeester voor Culemborg. Hier zijn kosten (€ 14.000) voor gemaakt, onder andere voor het opstellen van de profielschets, het trainen van de commissie en het houden van sollicitatiegesprekken op een externe locatie.

BO-12 meicirculaire 2025: Landelijke aanpak Adreskwaliteit
De middelen zijn in de Meicirculaire 2025 verstrekt om te ondersteunen bij het onderzoek of een persoon als ingezetene in de Basisregistratie Personen (BRP) op een adres in de gemeente dient te worden ingeschreven en bij het onderzoek naar de juistheid van de gegevens over het adres van een ingezetene in de BRP. Deze aanpak staat bekend onder de naam Landelijke Aanpak Adreskwaliteit en heeft als doel de adreskwaliteit in de BRP te verbeteren.

Samenvattend financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft het perspectief voor het programma 1. Bestuur en Ondersteuning weer voor het begrotingsjaar 2025, inclusief de mutaties uit deze Najaarsrapportage 2025.

(bedragen x € 1.000)	2025
Primitieve begroting	**-15.433**
Voorjaarsrapportage 2025	-127
Uitgangspositie Najaarsrapportage 2025	**-15.560**
Najaarsrapportage 2025	
Gemeenschappelijke regelingen	94
Ontwikkelingen	-1.643
Gemeentefonds	-3
Loon- en prijsontwikkeling	-22
Kapitaallasten	34
Budgetneutrale wijzigingen	-14
Najaarsrapportage 2025	**-1.554**
Saldo inclusief Najaarsrapportage 2025	**-17.114**

Investeringen

(bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
Overname leaseauto V-636-XT	17	0	17
Overname leaseauto V-637-XT	17	0	17
Stadskantoor: Pinautomaat	12	0	12
Vervanging noodstroomvoorziening stadskantoor	230	0	230
Aanv. toegangsverlening, inbraaksyst. stadskantoor	55	0	55

Toelichting
De bovenstaande investeringen zijn vervangingsinvesteringen uit de begroting 2025. Voor het rechtmatig aanpassen van de begroting worden de investeringskredieten aan u voorgelegd. Deze kredieten hebben geen effect op het begrotingssaldo, omdat de kapitaallasten al verwerkt zijn in de begroting 2025.

2. Veiligheid

Ontwikkelingen in 2025

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanpassingen uit de Najaarsrapportage 2025 voor het programma 2. Veiligheid weer. Hierin zijn alleen budgetneutrale ontwikkelingen te melden (zie voor de details hiervan de bijlage).

(bedragen x € 1.000)	2025
Budgetneutrale wijzigingen	**0**
Totaal ontwikkelingen Najaarsrapportage 2025	**0**

Samenvattend financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft het perspectief voor het programma 2. Veiligheid weer voor het begrotingsjaar 2025, inclusief de mutaties uit deze Najaarsrapportage 2025.

(bedragen x € 1.000)	2025
Primitieve begroting	**-3.913**
Voorjaarsrapportage 2025	-34
Uitgangspositie Najaarsrapportage 2025	**-3.947**
Najaarsrapportage 2025	
Budgetneutrale wijzigingen	0
Najaarsrapportage 2025	**0**
Saldo inclusief Najaarsrapportage 2025	**-3.947**

3. Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Ontwikkelingen in 2025

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanpassingen uit de Najaarsrapportage 2025 voor het programma 3. Verkeer Vervoer en Waterstaat weer.

(bedragen x € 1.000)	2025
Ontwikkelingen	**72**
VVW-1 Teruggaaf Liander netwerkkosten openbare verlichting	69
VVW-2 Bijstelling pachtopbrengsten	3
Kapitaallasten	**14**
Budgetneutrale wijzigingen	**31**
Totaal ontwikkelingen Najaarsrapportage 2025	**117**

VVW-1 Teruggaaf Liander netwerkkosten openbare verlichting

Liander heeft de afgelopen jaren een verkeerd tarief gehanteerd voor de netwerkkosten van openbare verlichting. Met terugwerkende kracht voor de periode 2018-2025 ontvangen we de gelden terug.

VVW-2 Bijstelling pachtopbrengsten

Er is een nieuwe pachtovereenkomst afgesloten voor Helling 7. We ontvangen jaarlijks meer pachtopbrengsten. Meerjarig zijn deze inkomsten verwerkt in de begroting 2026-2029.

Samenvattend financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft het perspectief voor het programma 3. Verkeer, Vervoer en Waterstaat weer voor het begrotingsjaar 2025, inclusief de mutaties uit deze Najaarsrapportage 2025.

(bedragen x € 1.000)	2025
Primitieve begroting	**-3.881**
Voorjaarsrapportage 2025	-788
Uitgangspositie Najaarsrapportage 2025	**-4.669**
Najaarsrapportage 2025	
Ontwikkelingen	72
Kapitaallasten	14
Budgetneutrale wijzigingen	31
Najaarsrapportage 2025	**117**
Saldo inclusief Najaarsrapportage 2025	**-4.551**

Investeringen

(bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
Verkeersveiligheid Beethovenlaan	13	0	13
Aanpak verkeersveiligheid Multatulilaan	250	0	250
Rehabilitatie jan van Riebeeck	495	0	495

Toelichting

Het investeringskrediet verkeersveiligheid is € 13.000 hoger uitgevallen dan begroot. Het oorspronkelijk krediet was € 175.000, door onvoorziene kosten is dit uitgekomen op € 188.000. De kapitaallasten van dit krediet zijn in de begroting 2026-2029 aangepast.

De investeringen voor de aanpak verkeersveiligheid Multatulilaan en de rehabilitatie Jan van Riebeeck zijn investeringen uit het wegenplan, waarvan de kapitaallasten zijn opgenomen in de begroting 2025. Voor het rechtmatig aanpassen van de begroting worden de investeringskredieten aan u voorgelegd. Deze kredieten hebben geen effect op het begrotingssaldo, omdat de kapitaallasten al verwerkt zijn in de begroting 2025.

4. Economie

Ontwikkelingen in 2025

In de Najaarsrapportage 2025 zijn voor programma 4. Economie geen ontwikkelingen te melden.

Samenvattend financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft het perspectief voor het programma 4. Economie weer voor het begrotingsjaar 2025.

(bedragen x € 1.000)	**2025**
Primitieve begroting	**-759**
Voorjaarsrapportage 2025	-70
Uitgangspositie Najaarsrapportage 2025	**-829**
Saldo inclusief Najaarsrapportage 2025	**-829**

5. Onderwijs

Ontwikkelingen in 2025

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanpassingen uit de Najaarsrapportage 2025 voor het programma 5. Onderwijs weer.

(bedragen x € 1.000)	2025
Ombuigingen	**25**
OW-1 Subsidieprogramma	25
OW-2 Schoolmaatschappelijk werk	-25
OW-3 Dekking ombuiging schoolmaatschappelijk werk	25
Ontwikkelingen	**7**
OW-4 Peuterspeelzalen	38
OW-5 Brede School Oost - portocabin	-31
Kapitaallasten	**-9**
Budgetneutrale wijzigingen	**37**
Totaal ontwikkelingen Najaarsrapportage 2025	**61**

OW-1 Subsidieprogramma

In 2025 zijn een aantal ombuigingen eerder gerealiseerd, waardoor er incidenteel middelen overblijven binnen het subsidieprogramma en kunnen vrijvallen.

OW-2 Schoolmaatschappelijk werk

De ombuiging ‘bijdrage regiogemeenten aan het schoolmaatschappelijk werk (SMW)’ van € 40.000 blijkt niet haalbaar. Er zijn gesprekken gevoerd met de regiogemeenten over het bijdragen aan de kosten voor SMW, omdat een aanzienlijk deel van de leerlingen die gebruik maken van SMW van buiten Culemborg komt. De regiogemeenten hebben aangegeven dat dit onwenselijk is omdat er ook leerlingen uit Culemborg gebruik maken van het SMW in de regiogemeenten. Consequentie is dat de regiogemeenten ook een bijdrage zullen vragen voor Culemborgse leerlingen die elders naar het voortgezet onderwijs en hoger onderwijs gaan (vooral mbo in Tiel en West-Betuwe) en gebruik maken van SMW. Dit zorgt voor extra werk en zal naar verwachting weinig opleveren. Dit is destijds aangegeven als risico.

OW-3 Dekking ombuiging schoolmaatschappelijk werk

De subsidie voor schoolmaatschappelijk wordt dit jaar gedeelte gedekt uit het restant van de middelen Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Hierdoor blijft er een bedrag op het subsidiebudget over wat als dekking kan dienen voor het niet gerealiseerde bedrag aan ombuiging.

OW-4 Peuterspeelzalen

Het college komt ouders die geen recht hebben op Kinderopvangtoeslag (KOT) van de Belastingdienst tegemoet met een subsidie aan peuteropvangorganisaties, zodat ook peuters van niet-KOT ouders gebruik kunnen maken van peuteropvang. In 2024 zijn er minder peuterplekken bezet geweest door niet-KOT ouders. We vorderen daarom subsidie terug bij twee peuteropvangorganisaties.

OW-5 Brede school Oost - Portocabin

Omdat de tijdelijke huisvesting bij de Brede school Oost voor extra onderwijsruimte niet meer nodig was, hebben we de portocabin afgesloten en laten ophalen. Daarnaast zaten er extra kosten aan voor het eerder beëindigen van het contract. In dit bedrag zit ook de huur van de eerste maanden van 2025.

Samenvattend financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft het perspectief voor het programma 5. Onderwijs weer voor het begrotingsjaar 2025, inclusief de mutaties uit deze Najaarsrapportage 2025.

(bedragen x € 1.000)	2025
Primitieve begroting	**-3.990**
Voorjaarsrapportage 2025	-25
Uitgangspositie Najaarsrapportage 2025	**-4.015**
Najaarsrapportage 2025	
Ombuigingen	25
Ontwikkelingen	7
Kapitaallasten	-9
Budgetneutrale wijzigingen	37
Najaarsrapportage 2025	**61**
Saldo inclusief Najaarsrapportage 2025	**-3.954**

Investeringen

(bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
Voorbereidingskrediet nieuwbouw KWC (IHP)	3.475	0	3.475
Investering Islamitische basisschool	351	0	351
Brede School West vloerbedekking	52	0	52

Toelichting

In de begroting 2025 en kadernota 2026 zijn bovengenoemde investeringen opgenomen. Voor het rechtmatig aanpassen van de begroting worden de investeringskredieten aan u voorgelegd.

6. Sport, Cultuur en Recreatie

Ontwikkelingen in 2025

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanpassingen uit de Najaarsrapportage 2025 voor het programma 6. Sport, Cultuur en Recreatie weer.

(bedragen x € 1.000)	2025
Gemeenschappelijke regelingen	**5**
SCR-1 Regionaal Archief Rivierenland (RAR) resultaat Jaarstukken 2024	5
Ontwikkelingen	**-11**
SCR-2 Noodzakelijke maatregelen voor acute vraagstukken buitensportaccommodaties	-142
SCR-3 Decentralisatie-uitkering Bibliotheken	46
SCR-4 Afrekening Specifieke Uitkering sportbeleid 2023	56
SCR-5 Hogere opbrengsten buitensport	13
SCR-6 Sportsubsidies	16
Loon- en prijsontwikkeling	**-1**
Kapitaallasten	**34**
Budgetneutrale wijzigingen	**-37**
Totaal ontwikkelingen Najaarsrapportage 2025	**-10**

SCR-1 Regionaal archief Rivierenland (RAR) resultaat Jaarstukken 2024

Door Regionaal archief Rivierenland wordt het positief behaalde resultaat teruggestort en verdeeld over de deelnemende gemeentes. Dit betreft het resultaat dat is behaald over de jaarrekening 2024.

SCR-2 Noodzakelijke maatregelen voor acute vraagstukken buitensportaccommodaties

In de Kadernota 2026-2029 hebben we aangegeven dat we de komende jaren voor grote opgaven en investeringen staan - onder andere op het gebied van sportaccommodaties. Hoewel we die opgave op hoofdlijnen in beeld hebben, ontbreekt het nog aan voldoende inzicht in de concrete keuzemogelijkheden en de bijbehorende financiële consequenties. Dat inzicht is essentieel om weloverwogen en toekomstbestendige keuzes te kunnen maken.

Daarom hebben we vanuit het saldo van de Jaarstukken 2024 een reserve gevormd, waarmee onderzoeken kunnen worden gedaan en plannen gemaakt. Op die manier kunnen we voor het begrotingsjaar 2027 (en verder) gestructureerd en op basis van feiten afwegingen maken, prioriteiten stellen en middelen doelgericht inzetten.

In de tussentijd zijn er echter ook acute maatregelen nodig, die niet kunnen wachten totdat de planvorming af is. Voor die noodzakelijke maatregelen is een incidentele raming opgenomen in deze begroting:

- De huidige budgetten voor het onderhoud van buitensport voldoen niet om het noodzakelijke onderhoud te kunnen uitvoeren. Om toch deelherstel van de velden bij hockey en korfbal te kunnen doen en rubberkorrels te kunnen aanvullen op kunstgras, is er een extra budget nodig in 2025 en 2026. Wanneer we dat laatste niet zouden doen, zouden vezels te snel slijten - en vervanging veel eerder in beeld komen dan voorzien.
- Rondom de sportparken is groenonderhoud nodig. Tot op heden was daarvoor geen budget. Voor het komende jaar is een raming opgenomen om alleen het hoogst noodzakelijke uit te voeren.
- Daarnaast is de gemeente mede-eigenaar van de kleedkamers van Focus '07. Voor deze kleedkamers moest het energiecontract opnieuw worden aanbesteed. De tarieven zijn hoger geworden. Daarnaast zijn de kosten van klein onderhoud toegenomen, waardoor de exploitatiekosten zijn toegenomen. Meerjarig zijn de is deze aanpassing in de begroting 2026-2029 verwerkt.

SCR-3 Decentralisatie-uitkering Bibliotheken

De besteding van de decentralisatie-uitkering ten behoeve van de zorgplicht voor bibliotheken valt lager uit dan eerder voorzien. Na het zomerreces heeft Stichting Openbare Bibliotheken Rivierenland een voorstel ingediend voor de inzet van deze middelen. Dat voorstel bevat een lager bedrag dan voorzien.

SCR-4 Afrekening Specifieke Uitkering sportbeleid 2023

Deze zomer hebben we van het Rijk de afrekening van de SPUK sport beleid 2023 ontvangen. Deze afrekening valt voordelig uit en vloeit terug naar de algemene middelen.

SCR-5 Hogere opbrengsten buitensport

We zien een stijging in de opbrengsten bij buitensport. Het gebruik door de verenigingen op de velden neemt op een aantal af velden af en op een aantal toe. Per saldo is er een toename, met name veroorzaakt door stijgend gebruik van voetbalvereniging Focus.

SCR-6 Sportsubsidies

Er zijn minder aanvragen voor subsidies sport in 2025 ingediend, dit leidt tot een onderbesteding.

Samenvattend financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft het perspectief voor het programma 6. Sport, Cultuur en Recreatie weer voor het begrotingsjaar 2025, inclusief de mutaties uit deze Najaarsrapportage 2025.

(bedragen x € 1.000)	2025
Primitieve begroting	**-4.861**
Voorjaarsrapportage 2025	-118
Uitgangspositie Najaarsrapportage 2025	**-4.979**
Najaarsrapportage 2025	
Gemeenschappelijke regelingen	5
Ontwikkelingen	-11
Loon- en prijsontwikkeling	-1
Kapitaallasten	34
Budgetneutrale wijzigingen	-37
Najaarsrapportage 2025	**-10**
Saldo inclusief Najaarsrapportage 2025	**-4.989**

Investeringen

(bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
Verlichting Hockeyvelden	15	0	15
Verlichting Kynologenclub	46	0	46
Huis van de Stad patchkast	19	0	19
Huis van de Stad meubilair	179	0	179

Toelichting
De bovenstaande investeringen zijn vervangingsinvesteringen uit de begroting 2025. Voor het rechtmatig aanpassen van de begroting worden de investeringskredieten aan u voorgelegd. Deze kredieten hebben geen effect op het begrotingssaldo, omdat de kapitaallasten al verwerkt zijn in de begroting 2025.

7. Sociaal domein en Gezondheid

Ontwikkelingen in 2025

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanpassingen uit de Najaarsrapportage 2025 voor het programma 7. Sociaal domein en Gezondheid weer.

(bedragen x € 1.000)	2025
Gemeenschappelijke regelingen	**293**
SDG-1 Werkzaak Rivierenland resultaat bedrijfsvoering jaarstukken 2024	251
SDG-2 Regio Rivierenland resultaat Jaarstukken 2024	26
SDG-3 GGD Gelderland-Zuid herberekening bijdrage toezicht Wmo	16
Ombuigingen	**66**
SDG-4 Subsidieprogramma	66
Ontwikkelingen	**-51**
SDG-5 Armoedebeleid	-354
SDG-6 Regionale herberekening woonplaatsbeginsel	163
SDG-7 Afwikkeling energielasten en overige kosten CNO Bellweg 2024	101
SDG-8 Bijstelling Wmo-budget	33
SDG-9 Adviesraad Sociaal Domein afrekening 2024	4
SDG-10 Huuropbrengsten buurthuis Pinksterbloemstraat	3
Gemeentefonds	**-80**
SDG-11 Meicirculaire 2025: geoormerkte middelen alleenverdienersproblematiek	-53
SDG-12 Meicirculaire 2025: taakmutatie IBO problematische schulden	-23
SDG-13 Meicirculaire 2025: kinderopvang pleegouders	-4
Kapitaallasten	**6**
Budgetneutrale wijzigingen	**0**
Totaal ontwikkelingen Najaarsrapportage 2025	**234**

SDG-1 Werkzaak Rivierenland resultaat bedrijfsvoering jaarstukken 2024

Bij de eerdere bepaling van het resultaat van Werkzaak over 2024 had Werkzaak het resultaat op de bedrijfsvoering niet meegenomen. Dit wordt nu vastgesteld.

SDG-2 Regio Rivierenland resultaat Jaarstukken 2024

De Regio Rivierenland heeft over 2024 een positief resultaat behaald. Dit wordt aan de deelnemende gemeente teruggegeven.

SDG-3 GGD Gelderland-zuid herberekening bijdrage toezicht Wmo

De begroting van de GGD Gelderlandland-Zuid is op dit onderdeel bijgesteld.

SDG-4 Subsidieprogramma
In 2025 zijn een aantal ombuigingen eerder gerealiseerd waardoor er incidenteel middelen overblijven binnen het subsidieprogramma. Deze kunnen vrijvallen

SDG-5 Armoedebeleid
Binnen het armoedebeleid zien we de afgelopen jaren een toenemende druk op de beschikbare middelen; in het eerste halfjaar van 2025 zet die trend zich voort.

Afgelopen jaren hebben we ingezet op het beter bereiken van de doelgroep, met succes. Steeds meer inwoners maken gebruik van de beschikbare voorzieningen, zoals de bijzondere bijstand, de gemeentepolis en de fondsen (Volwassenenfonds Sport & Cultuur, Doe Mee(r) regeling en Jeugdfonds Sport en Cultuur). Mede door het wegvallen van incidentele middelen vanuit het Rijk is ons budget niet langer toereikend om aan de feitelijke vraag te voldoen.

Voor dit jaar en de komende jaren wordt daarom een aantal gerichte ophogingen voorgesteld, gericht op het opvangen van de meest onvermijdelijke overschrijdingen. Daarmee houden we een krappe maar realistische begroting in stand, waarin de noodzakelijke voorzieningen voor kwetsbare inwoners geborgd blijven. Meerjarig is deze aanpassing in de begroting 2026 - 2029 verwerkt.

SDG-6 Regionale herberekening woonplaatsbeginsel
Over de periode 2018-2025 heeft regionaal een herberekening van het woonplaatsbeginsel plaatsgevonden. Hieruit is gebleken dat Culemborg nog een bedrag van € 163.000 tegoed heeft.

SDG-7 Afwikkeling energielasten en overige kosten CNO Bellweg 2024
De exploitatiekosten van CNO Bellweg over 2024 zijn in 2025 definitief afgerekend. Per saldo heeft de gemeente nog een bedrag ontvangen.

SDG-8 Bijstelling Wmo-budget
Er zit structureel onderbesteding op de Wmo-budgetten algemeen, dit wordt nu bijgesteld. Meerjarig is deze aanpassing in de begroting 2026 - 2029 verwerkt.

SDG-9 Adviesraad Sociaal Domein afrekening 2024
Uit voorgaande jaar zijn middelen overgebleven bij de Adviesraad Sociaal Domein, deze zijn teruggekomen naar de gemeente.

SDG-10 Huuropbrengsten buurthuis Pinksterbloemstraat
Vanaf 1 mei 2025 wordt een locatie aan Pinksterbloemstraat verhuurd. Meerjarig is deze aanpassing in de begroting 2026 - 2029 verwerkt.

SDG-11 Meicirculaire 2025: Geoormerkte middelen eenverdienersproblematiek

De gemeente kan huishoudens die getroffen zijn door de alleenverdienersproblematiek individuele bijzonder bijstand bieden. Voor alleenverdienersproblematiek is voor 2025 een incidenteel bedrag ontvangen van € 53.000.

SDG-12 Meicirculaire 2025: taakmutaties IBO problematisch schulden

Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. Voor 2025 worden voor het onderdeel: 'vroegsignalering' middelen overgemaakt naar het Gemeentefonds. Het gaat om een totaalbedrag van € 18,7 miljoen. Voor Culemborg betekent dit een bedrag van € 23.000 in 2025.

SDG-13 Meicirculaire 2025: kinderopvang pleegouders

Per 2025 is er landelijk structureel € 2,5 miljoen beschikbaar voor de vergoeding van bijzondere kosten aan pleegouders in het vrijwillig kader. Voor de gemeente Culemborg is dit € 4.000. Meerjarig is dit bedrag verwerkt in de begroting 2026 – 2029.

Samenvattend financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft het perspectief voor het programma 7. Sociaal Domein weer voor het begrotingsjaar 2025, inclusief de mutaties uit deze Najaarsrapportage 2025.

(bedragen x € 1.000)	**2025**
Primitieve begroting	**-39.031**
Voorjaarsrapportage 2025	-149
Uitgangspositie Najaarsrapportage 2025	**-39.180**
Najaarsrapportage 2025	
Gemeenschappelijke regelingen	293
Ombuigingen	66
Ontwikkelingen	-51
Gemeentefonds	-80
Kapitaallasten	6
Budgetneutrale wijzigingen	0
Najaarsrapportage 2025	**234**
Saldo inclusief Najaarsrapportage 2025	**-38.946**

8. Duurzaamheid

Ontwikkelingen in 2025

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanpassingen uit de Najaarsrapportage 2025 voor het programma 8. Duurzaamheid per programma weer.

(bedragen x € 1.000)	2025
Gemeentefonds	**-326**
DH-1 Meicirculaire 2025: geoormerkte middelen Natuur bij energieprojecten	-326
Budgetneutrale wijzigingen	**-17**
Totaal ontwikkelingen Najaarsrapportage 2025	**-343**

DH-1 Meicirculaire 2025: Geoormerkte middelen Natuur bij energie projecten

In de meicirculaire 2025 zijn door het Rijk aan de RES regio's middelen toegekend om ecologie en biodiversiteit te stimuleren rondom duurzame energieprojecten. Dit budget zal regionaal worden uitgegeven. Culemborg is voor de RES regio Rivierenland penvoerder en ontvangt daarom deze middelen. Dit bedrag wordt doorgestort naar de regio Rivierenland.

Samenvattend financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft het perspectief voor het programma 8. Duurzaamheid weer voor het begrotingsjaar 2025, inclusief de mutaties uit deze Najaarsrapportage 2025.

(bedragen x € 1.000)	2025
Primitieve begroting	**1.701**
Voorjaarsrapportage 2025	-321
Uitgangspositie Najaarsrapportage 2025	**1.380**
Najaarsrapportage 2025	
Gemeentefonds	-326
Budgetneutrale wijzigingen	-17
Najaarsrapportage 2025	**-343**
Saldo inclusief Najaarsrapportage 2025	**1.037**

Investeringen

(bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
GRP Griegplein	150	0	150
GRP Parkstrook	32	0	32
GRP Waterdoorlatende parkeerplaats Beethovenlaan	17	0	17
GRP Het JackGRP Hoofdposten gemalen inc modems	262	0	262
GRP aanleg persleiding Belle van Zuilenlaan	83	0	83
GRP Aanleg hemelwaterriool Beethovenlaan	7	0	7
GRP Vervangen riolering Mandelastraat	58	0	58
GRP Relinen Het Jach	50	0	50
GRP Aanleg hemelwaterriool Jan van Riebeeckstraat	129	0	129
GRP Vervangen riool/aanleg hemelwater Goiberdingen	70	0	70
GRP Verv. riool/aanleg hemelwater A. Kuyperstr. eo	95	0	95
GRP Renov Asbest cem. persl. Schaepmanln Beesdsewg	68	0	68
GRP Renov gemln Schaepmanln-Beesdsewg budget aanv.	113	0	113
Vervangen riool Goilberdingen (Molenzicht en Dijkz	480	0	480
Vervangen riool Terweijde (Staatsliedenbuurt fase1	444	0	444
Vervangen riool Terweijde (Componistenbuurt)	163	0	163
Mechanische / elektrische renovatie rioolgemalen	120	0	120
Klimaatadaptatie meekoppel krediet 2025	109	0	109

Toelichting

De bovenstaande investeringen zijn vervangingsinvesteringen uit het vastgestelde Water- en Rioleringsprogramma 2025-2029. Voor het rechtmatig aanpassen van de begroting worden de investeringskredieten aan u voorgelegd. Deze kredieten hebben geen effect op het begrotingssaldo, omdat de kapitaallasten al verwerkt zijn in de begroting 2025.

9. Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte

Ontwikkelingen in 2025

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanpassingen uit de Najaarsrapportage 2025 voor het programma 9. Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte weer.

(bedragen x € 1.000)	2025
Ombuigingen	**-45**
WSR-1 Heroriëntatie op speelvoorzieningen	-35
WSR-2 Handhaven illegaal in gebruik genomen groenstroken	-10
Ontwikkelingen	**-443**
WSR-3 Bijstellen opbrengsten reclamebelasting	-10
WSR-4 Toerekening rentebaten aan reserve Bovenwijkse voorzieningen	-400
WSR-5 Noodzakelijke maatregelen voor acute vraagstukken groen	-33
Gemeentefonds	**-134**
WSR-6 Meicirculaire 2025: geoormerkte middelen Omgevingswet	-134
Kapitaallasten	**113**
Budgetneutrale wijzigingen	**0**
Totaal ontwikkelingen Najaarsrapportage 2025	**-509**

WSR-1 Heroriëntatie op speelvoorzieningen

In de Kadernota 2026-2029 hebben we aangegeven dat we de komende jaren voor grote opgaven en investeringen staan - onder andere op het gebied van speelvoorzieningen. Hoewel we die opgave op hoofdlijnen in beeld hebben, ontbreekt het nog aan voldoende inzicht in de concrete keuzemogelijkheden en de bijbehorende financiële consequenties. Dat inzicht is essentieel om weloverwogen en toekomstbestendige keuzes te kunnen maken.

Daarom hebben we vanuit het saldo van de Jaarstukken 2024 een reserve gevormd, waarmee onderzoeken kunnen worden gedaan en plannen gemaakt. Op die manier kunnen we voor het begrotingsjaar 2027 (en verder) gestructureerd en op basis van feiten afwegingen maken, prioriteiten stellen en middelen doelgericht inzetten.

In de tussentijd zijn er echter ook acute maatregelen nodig, die niet kunnen wachten totdat de planvorming af is. Het budget is daarvoor echter niet toereikend wanneer de geplande ombuiging op het onderhoudsbudget van de speelvoorzieningen wordt gerealiseerd. Daarom wordt in deze begroting (en de najaarsrapportage) voorgesteld de geplande ombuiging in 2025 en 2026 te schrappen. Ondertussen werken we verder aan een plan voor het terugbrengen van het aantal speelplekken. Daarvoor zijn in 2025 de gebruiksdruk en conditie van de speelplekken geïnventariseerd.

WSR-2 Handhaven illegaal in gebruik genomen groenstroken
Wegens zwangerschapsverlof was er niet voldoende capaciteit om te handhaven op illegaal in gebruik genomen groenstroken.

WSR-3 Bijstellen opbrengsten reclamebelasting
De opbrengsten uit de reclamebelasting worden aangepast aan de verwachte realisatie.

WSR-4 Toerekening rentebaten aan reserve Bovenwijkse voorzieningen
Voor de infrastructurele voorzieningen rond het Stationskwartier heeft de gemeente een subsidie gekregen van ruim € 20 miljoen. De werkzaamheden waarvoor de subsidie is ontvangen worden pas over een aantal jaar uitgevoerd. Deze middelen worden via schatkistbankieren uitgezet bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en leveren rentebaten op. Voorgesteld wordt om deze baten in de reserve Bovenwijkse voorzieningen te storten. Deze middelen kunnen dan later ten guste komen voor de indexatie van de aanleg van de infrastructurele voorzieningen rond het Stationskwartier.

WSR-5 Noodzakelijke maatregelen voor acute vraagstukken groen
Voor het groen geldt hetzelfde als bij de eerder beschreven sportaccommodaties: terwijl de plannen worden opgesteld om straks goede afwegingen te maken, zijn er acute vraagstukken die om een raming vragen. Deze zijn grotendeels eenmalig voor 2025 en 2026, maar voor een deel lopen die structureel door:

- Kappen en herplanten bomen: als gevolg van ziektes (vooral in de essen, iepen en kastanjes) en ouderdom van ons bomenbestand, zijn diverse bomen en bomenlanen toe aan vervanging.
- Beheerkosten fruitbomen: in 2024 hebben we geen fruitbomen gesnoeid of slechte bomen vervangen omdat hier geen financiële middelen voor waren. Als dit onderhoud langer wordt uitgesteld, vallen er takken van de bomen en gaan bomen uiteindelijk dood.
- Wortelopdruk: het huidige budget voor het aanpakken van wortelopdruk in de verharding is ontoereikend om alle onveilige locaties aan te pakken.
- Hogere inhuurlasten via Werkzaak: Werkzaak heeft de opdracht om alle tarieven voor medewerkers gelijk te trekken. Hierdoor gaat het tarief vanaf 1-1-2026 stijgen, ook is er sprake van een indexering van de salarissen met 7%.

Meerjarig is deze aanpassing in de Begroting 2026 - 2029 verwerkt.

WSR-6 Meicirculaire 2025: geoormerkte middelen Omgevingswet
Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet inwerking getreden. Eén van de verplichte aanpassingen die de gemeente moet doorvoeren is dat de gemeente werk moet maken van een volwaardig Omgevingsplan. Dit is een complex en uitgebreid proces waarbij er behoefte is aan externe expertise. Deze gelden zijn voor het opstellen van een Omgevingsplan en het verder invoeren van de Omgevingswet.

Samenvattend financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft het perspectief voor het programma 9. Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte weer voor het begrotingsjaar 2025, inclusief de mutaties uit deze Najaarsrapportage 2025.

(bedragen x € 1.000)	2025
Primitieve begroting	**-5.534**
Voorjaarsrapportage 2025	675
Uitgangspositie Najaarsrapportage 2025	**-4.859**
Najaarsrapportage 2025	
Ombuigingen	-45
Ontwikkelingen	-443
Gemeentefonds	-134
Kapitaallasten	113
Budgetneutrale wijzigingen	0
Najaarsrapportage 2025	**-509**
Saldo inclusief Najaarsrapportage 2025	**-5.368**

Investeringen

(bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
Triosingel: apparatuur (vaatwasser etc.)	19	0	19

Toelichting
De bovenstaande investering is een vervangingsinvestering uit de begroting 2025. Voor het rechtmatig aanpassen van de begroting wordt de investeringskrediet aan u voorgelegd. Dit krediet heeft geen effect op het begrotingssaldo, omdat de kapitaallasten al verwerkt zijn in de begroting 2025.

99. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen

Ontwikkelingen in 2025

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanpassingen uit de Najaarsrapportage 2025 voor het programma 99. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen weer.

(bedragen x € 1.000)	2025
Gemeenschappelijke regelingen	**40**
FAD-1 Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) 1e begrotingswijziging 2025	25
FAD-2 Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) resultaat Jaarstukken 2024	15
Ontwikkelingen	**647**
FAD-3 Geactualiseerde renteontwikkeling	600
FAD-4 Opstalrechten transformatorhuisjes	47
FAD-5 Hogere baten precariobelasting	7
FAD-6 Bijstelling pachtopbrengsten	-7
Gemeentefonds	**1.072**
FAD-7 Meicirculaire 2025 ontwikkeling gemeentefonds	774
FAD-8 Verrekeningen voorgaande jaren	297
Kapitaallasten	**14**
Totaal ontwikkelingen Najaarsrapportage 2025	**1.773**

FAD-1 Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) 1e begrotingswijziging 2025

Na het vaststellen van de primitieve begroting 2025 van BSR op 27 juni jl. hebben er ontwikkelingen plaatsgevonden, waardoor er mutaties zijn in de verwachte baten en lasten voor 2025. Deze wijzigingen zijn opgenomen in voorliggende begrotingswijziging. Het grootste deel van de wijzigingen wordt veroorzaakt doordat BSR vanaf 1 januari 2025 ook de belastingtaken uitvoert voor de gemeente Gorinchem.

FAD-2 Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) Resultaat Jaarstukken 2024

Door de Belasting Samenwerking Rivierenland wordt het positief behaalde resultaat over jaarrekening 2024 teruggestort aan de gemeentes.

FAD-3 Geactualiseerde renteontwikkeling

We hebben onze financieringsbehoefte opnieuw berekend. Dit levert een voordeel op. We hebben voor het Stationskwartier een aantal grote subsidies ontvangen die we voorlopig nog niet hoeven te gebruiken voor dit project. Dit zorgt ervoor dat onze leningenportefeuille niet gaat stijgen zoals in de begroting 2025 werd voorzien. Daarnaast zijn de subsidies met schatkistbankieren bij het Rijk geparkeerd wat extra rentebaten oplevert. Deze rentebaten zullen ten gunste komen van de bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen.

Verder hebben we ook de rentelasten voor kortlopende leningen afgeraamd die gecalculeerd waren voor het aantrekken van kasgeldleningen. Meerjarig is deze aanpassing verwerkt in de begroting 2026 - 2029.

FAD-4 Opstalrechten Transformatorhuisjes

In 2025 zijn er acht opstelrechten afgegeven aan Liander. Totale opbrengst hiervan € 47.000.

FAD-5 Hogere baten precario baten

Tijdens de coronaperiode zijn de baten precario afgenomen. We zien dat deze weer aan het toenemen zijn. Deze baten zijn verwerkt in de begroting 2026-2029.

FAD-6 Bijstellen pachtopbrengsten

In de begroting 2025 stond nog een pachtopbrengst voor een perceel waarvan de pachtovereenkomst is beëindigd.

FAD-7 Meicirculaire 2025: ontwikkeling Gemeentefonds

Op 1 juli 2025 bent u met informatienotitie GZDGCB2072199/2072200 geïnformeerd over de uitkomsten van de meicirculaire 2025. Deze bevat nieuwe ramingen over de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De uitkomsten over 2025 worden in deze najaarsrapportage verwerkt. De aanpassing voor 2026 en verder is in de begroting 2026-2029 opgenomen.

FAD-8 Verrekening voorgaande jaren

De gemeente heeft over 2023 en 2024 herberekeningen ontvangen van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Voor het berekenen van de hoogte uit de algemene uitkeringen uit het gemeentefonds zijn de gemeenten afhankelijk van informatie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). In totaal is de bijdrage hoger uitgevallen.

Samenvattend financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft het perspectief voor het programma 99. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen weer voor het begrotingsjaar 2025, inclusief de mutaties uit deze Najaarsrapportage 2025.

(bedragen x € 1.000)	**2025**
Primitieve begroting	**75.708**
Voorjaarsrapportage 2025	1.247
Uitgangspositie Najaarsrapportage 2025	**76.955**
Najaarsrapportage 2025	
Gemeenschappelijke regelingen	40
Ontwikkelingen	647
Gemeentefonds	1.072
Kapitaallasten	14
Najaarsrapportage 2025	**1.773**
Saldo inclusief Najaarsrapportage 2025	**78.728**

Stand van zaken ombuigingen

In de Kadernota 2025-2028 hebben raad en college verschillende ombuigingsmaatregelen genomen om evenwicht te bereiken tussen inkomsten en uitgaven. De geraamde opbrengst daarvan loopt op van ruim € 1,3 miljoen in 2025 naar ruim € 3,5 miljoen structureel vanaf 2028. Daar bovenop zijn in de Begroting 2025-2028 nog enkele – meer technische – maatregelen getroffen om die begroting sluitend te kunnen presenteren, zoals het ramen van een stelpost voor het Btw-compensatiefonds en het verlagen van budgetten waar onderbesteding was. Die maatregelen omvatten een raming van ruim € 1,1 miljoen in 2025 en een bedrag van € 950.000 structureel vanaf 2026.

In totaal omvat het pakket wat de raad vorig jaar heeft vastgesteld dus ruim € 2,5 miljoen in 2025, oplopend naar bijna € 4,5 miljoen structureel vanaf 2028. In de tabel op de volgende pagina's geven we weer wat de stand van zaken is van de voorbereiding of realisatie van de ombuigingen. Daarbij zijn de ombuigingen geclusterd naar het programma waarin de bijbehorende budgetten zijn opgenomen.

Samengevat: niet alle ombuigingen (geheel) haalbaar, wel grotendeels op koers
Niet alle ombuigingen blijken (geheel) haalbaar. In de Begroting 2025 zijn vorig jaar vier ombuigingen (gedeeltelijk) teruggedraaid. Het bleek niet mogelijk de kosten voor zwerfafval nog verder te verdisconteren in de afvalstoffenheffing. Daarnaast ontvingen de scholen geen Rijksmiddelen waarmee ze een bijdrage konden doen aan de gemeentelijke kosten voor schoolmaatschappelijk werk, leverde het niet uitvoeren van de motie Wasbare luiers in de begroting geen voordeel op en nam het beroep op het leerlingenvervoer toe, waardoor het bedrag van deze ombuiging verlaagd moest worden.

In deze najaarsrapportage wordt voorgesteld de start van twee ombuigingen uit te stellen: de heroriëntatie op speelvoorzieningen en het handhaven van illegaal in gebruik genomen groenstroken. Daarnaast blijkt één ombuiging wel dit jaar deels haalbaar, maar vanaf volgend jaar niet meer: de bijdrage van buurgemeenten aan schoolmaatschappelijk werk. Het totaalbedrag van de in 2025 niet (geheel) haalbare of uitgestelde ombuigingen is € 150.000. Dat betekent dat ruim € 2,3 miljoen naar verwachting in 2025 wel gehaald wordt, dat wil zeggen: 94% van de geraamde ombuigingen en maatregelen verwachten we te halen.

In de Begroting 2026-2029 staan ook enkele voorstellen rond ombuigingen. We stellen daarin voor om de ingangsdatum van de ombuigingsopdracht op de kinderboerderij en Plantage een jaar uit te stellen, het bedrag van de stelpost voor het Btw-Compensatiefonds te verlagen en de opbrengst van de verhoging van de toeristenbelasting te verlagen. In totaal omvat dit € 710.000 aan (nog) niet te realiseren ombuigingen, waarmee het percentage te realiseren ombuigingen voor 2026 op 79% uitkomt. Voor 2027 en verder ramen we op dit moment 92% van de ombuigingen te realiseren.

Stand van zaken ombuigingen (bedragen x € 1.000)	**Begroot effect**				
Ombuiging	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Stand van zaken**
Programma 1 Bestuur en dienstverlening					
Besparing op kantoor- en andere bedrijfsvoeringskosten	85	85	85	85	Er was op diverse kantoor- en bedrijfsvoeringsbudgetten een onderbesteding, zoals op drukwerk, advertentiekosten, mobiele devices, internet. Deze budgetten zijn verlaagd tot het bedrag dat er structureel op wordt uitgegeven. Daarnaast is het automatiseringsbudget verlaagd, waarmee deze ombuiging gerealiseerd is.
Stopzetten van huur kunstwerken Stadskantoor	4	4	4	4	Per 1 januari 2026 wordt het contract voor de kunstuitleen in het Stadskantoor beëindigd. Daarmee is er geen financiële verplichting meer en wordt dit bedrag vanaf deze datum tot nul gereduceerd.
De Engel aan de (ondernemers in de) stad schenken	14	14	14	14	In 2024 is het contract met de initiatiefnemers van De Engel van rechtswege beëindigd en niet verlengd. Daarmee zijn er vanaf het jaar 2025 geen financiële verplichtingen meer voor dit project.
Ombuigingsopdracht: Besparen op bijdragen Gemeenschappelijke Regelingen	**	**	**	**	De Gemeenschappelijke Regelingen hebben in hun begrotingen voor 2026 het uitgangspunt verwerkt van 1,5% korting op de gemeentelijke bijdragen in de begrotingsjaren 2026 en 2027, ten opzichte van de begroting 2025. Daardoor heeft Culemborg voor 2026 in totaal € 20.000 bij hoeven ramen voor 2026, fors minder dan de indexatie en groei van de afgelopen jaren. De korting loopt op naar een 3,0% lagere gemeentelijke bijdrage vanaf 2028. De raad is over de details hiervan in juni 2025 geïnformeerd met een informatienotitie.
Programma 2 Veiligheid					
Ombuigingsopdracht: Verminderen cameratoezicht	**	**	**	**	In 2025 heeft er zowel een beleidsmatige als operationele evaluatie plaatsgevonden. Als gevolg hiervan zijn er drie camera's verwijderd, twee verplaatst en er is een nieuwe camera geplaatst. Dit heeft echter weinig tot geen financiële consequenties.
Programma 3 Verkeer en Vervoer					
Verhogen tarief parkeervergunningen, zodat ze in lijn liggen met buurgemeenten	21	80	80	80	Deze ombuiging is in 2025 ingevoerd.
Vergunninghouders-parkeergebied omzetten naar betaald parkeren gebied	-	-	58	58	Deze ombuiging is in voorbereiding.
Gebied voor betaald parkeren uitbreiden	-	-	32	32	Deze ombuiging is in voorbereiding.

Stand van zaken ombuigingen (bedragen x € 1.000)	**Begroot effect**				
Ombuiging	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Stand van zaken**
Kosten ontheffingen autoluwe binnenstad kostendekkend berekenen	50	50	50	50	Het kostendekkende tarief is per 1 januari 2025 ingevoerd.
Ombuigingsopdracht: Aanpak Ovonde	**	**	**	**	Er is een extern advies gevraagd voor de veiligheid op de ovonde. Op basis van dat advies zijn een aantal maatregelen genomen. De komende jaren wordt bijgehouden of deze maatregelen ervoor zorgen dat de veiligheid op de ovonde toeneemt. Daarmee kan te zijner tijd een onderbouwd besluit worden genomen over de noodzaak van eventuele grotere en duurdere maatregelen.
Programma 4 Economie					
Heroriëntatie op bijdrage binnenstadsregisseur	17	17	17	17	Gerealiseerd. De taken van de binnenstadsregisseur zijn bekeken. Door de stuurgroep Binnenstad zijn veranderingen van taken vastgesteld. Het budget is leidend.
Stoppen met website Culemborg Klopt	26	26	26	26	De website is uit de lucht. In beperkte mate is informatie te vinden via de website van bureau toerisme www.uitinderegio/culemborg.
Stoppen met Matchmaker	8	8	8	8	De matchmakers activiteiten zijn gestopt. Direct gevolg is wel dat we zien dat leegstand oploopt in de binnenstad.
Toeristenbelasting fort Everdingen innen	5	5	5	5	Er zijn hierover goede afspraken gemaakt met de gemeente Vijfheerenlanden. Aan het eind van het toeristische seizoen 2025 wordt helder of het begrootte effect ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd.
Toeristenbelasting verhogen	-	20	20	20	De toeristenbelasting is in 2025 verhoogd. Het begroot effect is pas in 2026 zichtbaar. Door afname van toeristische overnachtingen (m.n. Park Beaugarde) is onduidelijk of het begrootte effect behaald kan worden.
Programma 5 Onderwijs					
Niet verlenen subsidie HUB Rivierenland	-	5	10	20	De vermindering van de subsidie HUB Rivierenland wordt volgens het afbouwschema gerealiseerd in de periode 2026-2028.
Bijdrage van buurgemeenten aan het schoolmaatschappelijk werk voortgezet onderwijs	40	40	40	40	De gemeente Buren heeft voor 2025 een bijdrage toegezegd, maar niet structureel. Met andere gemeenten is ook gesproken, maar zij geven aan dat zij op hun beurt weer leerlingen uit Culemborg hebben en daar kosten voor maken. De ombuiging is niet te realiseren en voorgesteld om vanaf 2026 deze terug te draaien.

Stand van zaken ombuigingen (bedragen x € 1.000)	**Begroot effect**				
Ombuiging	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Stand van zaken**
Bijdrage vanuit het onderwijs aan schoolmaatschappelijk werk	-	-	-	-	In de Begroting 2025-2028 is besloten deze ombuiging te schrappen, omdat deze niet haalbaar is. De scholen hebben de subsidie waarmee ze deze bijdrage zouden bekostigen niet ontvangen van het Ministerie van OCW.
Aframen onderbesteding op budget voor lokaal onderwijsbeleid	75	75	75	75	De aframing is geeffectueerd vanaf de begroting 2025.
Aframen onderbesteding op budget voor leerlingenvervoer	40	40	40	40	In de Begroting 2025-2028 is besloten deze ombuiging te verlagen van € 70.000 naar € 40.000, omdat het aantal leerlingen dat er gebruik van maakt en de afstand naar scholen steeg ten opzichte van de kadernota waarin de ombuiging was opgenomen.
Subsidie aan stichting Lies en Pakket Bibliotheek Jeugd & Onderwijs bekostigen vanuit de specifieke uitkering voor onderwijsachterstandenbeleid	120	150	193	193	Deze ombuigingen zijn per 2025 gerealiseerd, eerder dan geraamd en dat leidt incidenteel tot een voordeel in 2025.
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie					
Budget voor archeologiebeleid verlagen	5	5	5	5	Het budget is met ingang van 1 januari 2025 structureel verlaagd.
Reactief monumentenbeleid voeren	5	5	5	5	Het budget is met ingang van 1 januari 2025 structureel verlaagd.
Stopzetten incidentele subsidie Theater de Fransche School	15	-	-	-	Deze ombuiging is gerealiseerd voor 2025.
Verlagen subsidie Cultuurfonds Culemborg	4	17	20	20	De verlaging van de subsidie wordt volgens het afbouwschema gerealiseerd in de periode 2025-2028.
Verlagen subsidie Lek Art / Kunstroute	6	6	6	6	De verlaging van de subsidie is gerealiseerd per 2025.
Verlagen subsidie Kunst Educatie Culemborg (KEC)	20	25	30	30	De verlaging van de subsidie wordt volgens het afbouwschema gerealiseerd in de periode 2025-2028.
Niet vervangen toplaag derde hockeyveld	-	18	18	18	Deze ombuiging wordt gerealiseerd per 2026.
Buitensporttarief verhogen	14	14	14	14	Bij het vaststellen van de begroting 2025 heeft de raad besloten deze ombuiging met een jaar uit te stellen zodat met de sportverenigingen overlegd kon worden over hun mogelijkheden om de ombuiging op te vangen.

Stand van zaken ombuigingen (bedragen x € 1.000)	**Begroot effect**				
Ombuiging	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Stand van zaken**
Programma 7 Sociaal domein en gezondheid					
Subsidie voor maatschappelijke stages stoppen	-	7	15	30	De verlaging van de subsidie wordt volgens het afbouwschema gerealiseerd in de periode 2025-2028.
Niet verlenen subsidie aan Linawijs	-	40	80	120	Deze ombuiging wordt per 2026 gerealiseerd, eerder dan geraamd.
Invoeren maatregelen Hervormingsagenda Jeugd	-	700	1.400	1.400	Deze maatregelen zijn in gang gezet. Meer hierover is opgenomen in programma 7. Sociaal Domein en Gezondheid in de Programmabegroting 2026.
Onafhankelijke cliëntondersteuning beleggen bij één partner	2	2	2	2	Deze ombuiging wordt gerealiseerd bij het aflopen van het contract per 2026.
Schrappen budget “Bijdrage overheden subsidieregeling” voor 24-uursplekken	16	16	16	16	Deze ombuiging is gerealiseerd per 2025.
Afbouw subsidie JobHulp	-	9	18	35	De verlaging van de subsidie wordt volgens het afbouwschema gerealiseerd in de periode 2026-2028.
Wisselen van vroegsignaleringsprogramma	-	4	4	4	Deze ombuiging is gerealiseerd met een nieuw contract per 2025.
Verlagen budget Gemeentelijke belevingsmonitor	30	-	30	-	De gemeentelijke belevingsmonitor wordt eens per twee jaar uitgevoerd. De laatste monitor is uitgevoerd in 2024. Het tweejaarlijkse uitvoeringsbudget dat gekoppeld was aan de monitor is geschrapt per 2025.
Heroriëntatie op het initiatievenloket en het buurtpanel	13	13	13	13	Per 1 september 2025 is de nieuwe subsidieregeling bewonersinitiatieven ingegaan. Het Buurtpanel en het Initiatievenloket zijn hiermee komen te vervallen. De budgetten van deze loketten zijn samengevoegd. Leden van het Buurtpanel zijn nu de Adviesgroep Bewonersinitiatieven. Bewonersinitiatieven kunnen nu financiering aanvragen via: www.culemborg.nl/idee
Heroriëntatie op Buurt Bestuurt	12	12	12	12	Het Buurt Bestuurt budget heet nu het Wijkactiebudget. De ombuiging is gerealiseerd in 2025.
Programma 8 Duurzaamheid					
Motie wasbare luiers niet uitvoeren	-	-	-	-	Deze ombuiging is gerealiseerd; in de Begroting 2025-2028 was al opgenomen dat deze ombuiging uiteindelijk geen effect op de begroting had.
Budget milieubeheer eenmalig dekken uit rijksmiddelen	22	-	-	-	In 2025 worden de kosten voor milieubeheer eenmalig gedekt uit de CDOKE-subsidie. Daardoor kon voor dit jaar het budget voor milieubeheer eenmalig afgeraamd worden.

Stand van zaken ombuigingen (bedragen x € 1.000)	Begroot effect				
Ombuiging	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Stand van zaken**
Onderzoeken mogelijkheden vergroten aandeel zwerfafval in afvalstoffenheffing	-	-	-	-	In de Begroting 2025-2028 is besloten deze ombuiging te schrappen, omdat deze niet realistisch bleek. De gemeente rekent op dit moment al een kostendekkend bedrag door, het is niet toegestaan dat te verhogen.
Programma 9 Wonen, stedelijke vernieuwing en ruimte					
Minder toezicht op de uitvoering van civiele werken Parijsch	20	20	-	-	Deze ombuiging is gerealiseerd.
Heroriëntatie bloembakken en hanging baskets binnenstad	7	7	7	7	Deze ombuiging is gerealiseerd.
Handhaven illegaal in gebruik genomen gronden en verhuren van groenstroken	10	10	10	10	Wegens zwangerschapsverlof was er dit jaar niet voldoende capaciteit om te handhaven op illegaal in gebruik genomen groenstroken. Daardoor wordt deze ombuiging in 2025 niet gerealiseerd. In deze najaarsrapportage is hiervoor een raming opgenomen.
Reclame-uitingen meer toestaan in de openbare ruimte	5	5	5	5	Door capaciteitsgebrek is hierop nog geen actie ondernomen. De opbrengsten van de reclamebelasting neemt echter wel toe. Voor beide is een raming opgenomen in deze najaarsrapportage.
Rotondes als reclameobject in beheer uitgeven	5	10	10	10	Deze ombuiging is opgepakt, maar het heeft tot op heden financieel nog niks opgeleverd omdat er nog geen geïnteresseerde ondernemers zijn gevonden. Zoals hiervoor is aangegeven, neemt de opbrengst van de reclamebelasting ondertussen wel toe. Voor beide is een raming opgenomen in deze najaarsrapportage.
Heroriëntatie op speelvoorzieningen	35	15	15	15	Er zijn op dit moment nog geen speelvoorzieningen gesloten. Wel worden er speeltoestellen weggehaald die onveilig zijn. De ombuiging is daarmee nog niet gerealiseerd in 2025. In de Begroting 2026 is voorgesteld ook in 2026 de ombuiging te schrappen, omdat budget nodig is voor acute vraagstukken. Ondertussen wordt een plan opgesteld met scenario's en de bijbehorende financiële consequenties.
Prijs snippergroen verhogen	4	4	4	4	Hierop is nog geen actie ondernomen.
Bermen minder vaak maaien	15	15	15	15	Hier wordt aan gewerkt. Veranderingen worden stap voor stap doorgevoerd.

Stand van zaken ombuigingen (bedragen x € 1.000)	**Begroot effect**				
Ombuiging	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Stand van zaken**
Gemeentelijke kosten in de legesverordening rond de Omgevingswet verhogen	55	55	55	55	Met ingang van het jaar 2025 verhalen we via de legesverordening Culemborg 100% van de te verhalen kosten. Een verdere verhoging is niet toegestaan. Met deze laatste aanpassing stijgen de verwachte inkomsten door leges met € 200.000 per jaar.
Onderzoek dereguleringsmogelijkheden Omgevingsplan	-	-	200	200	Dit onderzoek is nog niet gestart. We bekijken daarin of het beoogde ombuigingsresultaat al in 2027 behaald kan worden.
Naar beneden bijstellen kwaliteitsniveau openbare ruimte	-	20	20	20	Hiervoor loopt het onderzoek loopt, door middel van Groenbeheerplan
Ombuigingsopdracht: Heroriëntatie Plantage en de kinderboerderij*	-	124	124	124	In het afgelopen jaar heeft de denktank zijn advies uitgebracht over de toekomst van de kinderboerderij. Dat advies wordt momenteel verder onderzocht. Inmiddels blijkt dat verder onderzoek nodig is. We leggen de uitkomsten in december aan de raad voor. Omdat het daardoor lastig wordt de ombuiging in het in de begroting opgenomen jaar 2026 al te realiseren, stellen we in de begroting voor de realisatie één jaar uit te stellen. Ondertussen werken we wel aan de realisatie van de ombuigingsopdracht voor de Plantage.
Programma 99 Financiering en Algemene dekkingsmiddelen					
Parkeertarieven verhogen	60	60	60	60	Deze ombuiging is doorgevoerd.
Hondenbelasting verhogen	20	20	20	20	Deze ombuiging is doorgevoerd.
Ombuigingsopdracht: Vastgoed	-	42	42	42	Op dit moment lopen er twee onderzoeken naar mogelijke bezuinigingen op vastgoed. Dit gaat over het Stadskantoor en wijkcentrum de Salaamander. Onderzoek naar bezuinigingsmogelijkheden of afstoten van het overige vastgoed zullen we begin 2026 gaan oppakken.
Eenmalige boventrendmatige verhoging ozb	342	342	342	342	Deze ombuiging is doorgevoerd.

* Deze bedragen zijn besparingen in exploitatie en onderhoud, verkoopopbrengsten zijn hierin nog niet opgenomen. De bedragen zijn indicatief.

** De mogelijke opbrengst voor de begroting is voor deze opdrachten nog niet in te schatten

Bijlagen

Budgetneutrale wijzigingen

Hieronder presenteren we alle begrotingswijzigingen die geen invloed hebben op het begrotingssaldo, maar wel leiden tot een wijziging van de geautoriseerde baten en lasten in de vastgestelde programmabegroting 2025-2028.

De wijzigingen kunnen verdeeld worden in 3 categorieën:

1. De lasten zijn opgenomen in een ander programma en dienen voor de juiste verantwoording overgeheveld te worden naar het juiste programma.
2. Er zijn extra middelen ontvangen ter dekking van extra lasten. De toename van de totale lasten en baten worden budgetneutraal verwerkt.
3. Er worden lasten begroot die gedekt worden uit de daarvoor bestemde reserve.

(bedragen x € 1.000)		2025	2026	2027	2028	2029
Budgetneutrale wijzigingen						
Aanpassing huuropbrengsten en servicekosten pand Gispen						
9	Lasten	-212	-20			
9	Baten	212	20			

In 2025 heeft naverrekening van huuropbrengsten en servicekosten plaatsgevonden. Het resultaat van de exploitatie van dit pand wordt aan het einde van het jaar bestemd voor de reserve grondexploitatie.

Cultuur met Kwaliteit (CMK)

6	Lasten	-5				
6	Baten	5				

De middelen voor Cultuur met Kwaliteit (CMK) zijn in overeenstemming met de BBV regels bij het juiste taakveld gezet.

Definitieve vaststellingsbeschikking 2024 inburgering

7	Lasten	251				
7	Baten	-251				

Definitieve vaststellingsbeschikking inburgering 2024 valt € 251.000 lager uit dan de voorlopige beschikking.

Definitieve vaststellingsbeschikking 2024 onderwijsroute

7	Lasten	21				
7	Baten	-21				

Definitieve vaststellingsbeschikking 2024 onderwijsroute is € 21.108 lager dan de voorlopige beschikking 2024.

Formatie gedekt door projecten

9	Lasten	-220	-220	-220	-220	-220
9	Baten	220	220	220	220	220

In de stedelijke ontwikkelingsprojecten hebben we al een aantal jaren structurele inzet van een project-communicatieadviseur en een omgevingsmanager. Zij zijn aanvullend op de bestaande formatie, en de kosten worden gedekt uit de plankosten voor onze grondexploitaties en facilitaire projecten. Op dit moment wordt voor deze taken ingehuurd.

Om onze financiële projectcontrole te verbeteren, willen we een projectcontroller op onze projecten inzetten. Daarmee zorgen we ervoor dat we sneller en effectiever kunnen sturen op kosten en risico's. De inzet van een projectcontroller ontlast bovendien de planeconoom en de projectleiders. Ook deze functie wordt gedekt uit de grondexploitaties en uit investeringsprojecten. Met de lopende projecten en de aanhoudende vraag naar woningen en vernieuwing van onderwijshuisvesting voorzien we dat we de komende jaren deze inzet blijvend nodig hebben. En met de verplichting kostenverhaal te doen is er ook dekking voor deze uren mogelijk.

Herstel noodstroomvoorziening uit dekking schadeuitkering

1	Lasten	-162
1	Baten	162

Van de verzekeringsmaatschappij is € 162.000 ontvangen ter dekking van de kosten van de noodstroomsabotage. De kosten van de huur van het noodstroomagregaat en het herstel van de schade aan de verlichting en zonwering kunnen hieruit betaald worden.

Hotel- en Accommodatieregeling

9	Lasten	-300
9	Baten	300

De Hotel- en Accommodatieregeling (HAR) is een regeling waarmee gemeenten statushouders (vergunninghouders) tijdelijk in hotels of andere accommodaties kunnen huisvesten, in afwachting van een definitieve woning. Het doel is om de doorstroming uit asielzoekerscentra (azc's) te versnellen en de opvangcapaciteit van het COA te ontlasten. Gemeenten ontvangen hiervoor een vergoeding van het Rijk.

invulling taakstelling bedrijfsvoering

1	Lasten	85	85	85	85	85
1	Baten	-85	-85	-85	-85	-85

Vanuit de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe ontvangen we als gevolg van de herverdelingssystematiek een bedrag voor taken en software die we zelf gaan organiseren.

Kosten tijdelijke noodopvang

9	Lasten	-676
9	Baten	676

In 2025 is een onderzoek gestart naar het opzetten van een Tijdelijke Noodopvangvoorziening voor een periode van 7 jaar. De hiermee samenhangende plankosten (o.a. inhuur procesmanager en projectleider en diverse onderzoeken) worden door het COA vergoed.

Onderzoekskosten

1	Lasten	-350	
1	Baten	350	

Bij de jaarstukken 2024 heeft de raad een bestemmingsreserve gevormd voor onderzoeken en het opstellen van langjarige investeringsplannen voor vastgoed, groen, spelen, sportaccommodaties en de keuzes die daarvoor nodig zijn. Die middelen kunnen pas uitgegeven worden, wanneer die vanuit de reserve in de exploitatiebegroting zijn overgeheveld. Voor het uitvoeren van deze plannen stellen we daarom in deze najaarsrapportage voor om de gereserveerde middelen beschikbaar te stellen in 2025.

Ontvangen subsidie Molen de Hoop

6	Lasten	-2	
6	Baten	2	

Met de subsidie Instandhouding molens en stoomgemalen van de provincie Gelderland vergoeden wij de werkzaamheden van de twee molenaars die namens de gemeente op zaterdagen en speciale gelegenheden de twee rijks monumentale molens laten draaien en ook zorgen voor klein onderhoud. Het laten draaien van de molens is nodig voor het functioneren van deze bouwwerken.

Ontvangst boetebeding

9	Lasten	-10	-10
9	Baten	10	10

Conform het raadsvoorstel vereveningsfonds volkshuisvesting van 24 april 2025 worden ontvangen boetebedingen in de reserve vereveningsfonds gestort.

Opheffen onderhoudsvoorziening riolering

8	Lasten	-1.824
8	Baten	1.824

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van het nieuwe Water en Rioleringsplan besloten de onderhoudsvoorziening riolering op te heffen en deze onderdeel te laten zijn van de egalisatievoorziening riolering

Parkeercompensatie

3	Lasten	-21
3	Baten	21

De gemeente heeft een bedrag van € 21.187 ontvangen voor parkeercompensatie. Conform beleid wordt dit bedrag gestort in de reserve parkeercompensatie.

Projecten Ruimtelijke Ordening met anterieure overeenkomst

9	Lasten	-83
9	Baten	83

De kosten die de gemeente maakt voor ruimtelijke initiatieven worden verhaald op de ontwikkelende partijen. Hierbij worden in principe de gemeentelijke kosten gedekt.

Schade-uitkering fraudezaak

8	Lasten	-17
1	Baten	17

In het verleden heeft er een fraudezaak binnen de gemeentelijke budgetten van de riolering plaatsgevonden. De schade is verhaald op de dader en vloeit nu terug naar het gesloten systeem van de riolering.

Structurele inhuur omzetten naar vast personeel

1	Lasten	-31	-32	-32	-32	-32
3	Lasten	31	32	32	32	32

Voor straatreiniging werd structureel ingehuurd, dit is omgezet naar vaste formatie.

Subsidie compensatie vleermuizen

8	Lasten	-6
8	Baten	6

Van de provincie heeft Culemborg een subsidie ontvangen om alternatieve vleermuisverblijven te realiseren.

Subsidie programma

5	Lasten	37
6	Lasten	-37

De begroten subsidiebudgetten zijn budgetneutraal herschikt om ze te laten aansluiten bij de afgegeven beschikkingen.

Subsidie Watertoren

9	Lasten	-80
9	Baten	80

Voor het project de Watertoren/Pomphuis is een subsidie aanvraag gedaan voor Steengoed Benutten. Dit betreft een subsidie vanuit de provincie Gelderland om dreigende leegstand aan te pakken. Hierbij ligt de focus op het behoud van bestaande gebouwen. Er is een bedrag van € 80.000 toegekend, waarmee het project financieel haalbaar wordt. Hiermee kan de watertoren worden gerestaureerd, waarbij woningen worden gerealiseerd in het bestaande pand.

Verduurzaming slecht geïsoleerde woningen

8	Lasten	-540
8	Baten	540

De gemeente heeft de derde tranche van het Nationaal Isolatieprogramma ontvangen. Dit budget komt ten goede aan de subsidie Woningisolatie Culemborg en andere activiteiten om koophuizen in Culemborg verder te isoleren.

Versterkingsgelden lokale integrale aanpak radicalisering, extremisme en terrorisme

2	Lasten	-19
2	Baten	19

Gemeente Culemborg ontvangt van het Rijk een doeluitkering voor een integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme. Deze gelden worden doorbetaald aan ELK Welzijn die project Empowerment Ouders hiervoor uitvoert.

Baten en lasten per taakveld

Baten (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	VJR 2025	Losse raads-voorstellen	NJR 2025	Gewijzigde begroting
1. Bestuur en Ondersteuning	**1.141**	**0**	**0**	**443**	**1.584**
0.10 Mutaties reserves	81	0	0	350	431
0.2 Burgerzaken	581	0	0	0	581
0.4 Overhead	479	0	0	93	572
2. Veiligheid	**43**	**0**	**0**	**19**	**62**
1.2 Openbare orde en veiligheid	43	0	0	19	62
3. Verkeer, Vervoer en Waterstaat	**570**	**2**	**0**	**-21**	**551**
0.10 Mutaties reserves	194	0	0	-46	148
2.1 Verkeer en vervoer	155	2	0	21	178
2.2 Parkeren	212	0	0	0	212
2.3 Recreatieve havens	9	0	0	3	13
4. Economie	**140**	**0**	**65**	**0**	**205**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	71	0	65	0	135
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	4	0	0	0	4
3.4 Economische promotie	66	0	0	0	66
5. Onderwijs	**414**	**1.237**	**0**	**0**	**1.651**
0.10 Mutaties reserves	58	0	0	0	58
4.2 Onderwijshuisvesting	315	0	0	0	315
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	42	1.237	0	0	1.278
6. Sport, Cultuur en Recreatie	**1.177**	**169**	**0**	**76**	**1.421**
0.10 Mutaties reserves	218	0	0	0	218
5.1 Sportbeleid en activering	183	7	0	56	245
5.2 Sportaccommodaties	701	-14	0	13	700
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0	5	5
5.5 Cultureel erfgoed	75	0	0	2	77
5.6 Media	0	176	0	0	176
7. Sociaal domein en Gezondheid	**9.813**	**1.505**	**0**	**-285**	**11.034**
0.10 Mutaties reserves	33	0	0	0	33
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	286	1.289	0	-270	1.306
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	50	0	0	50
6.3 Inkomensregelingen	8.684	0	0	-15	8.669
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	42	0	0	0	42
6.811 Beschermd wonen (WMO)	580	120	0	0	700

Baten (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	VJR 2025	Losse raads-voorstellen	NJR 2025	Gewijzigde begroting
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	38	0	0	38
7.1 Volksgezondheid	188	8	0	0	196
8. Duurzaamheid	**9.756**	**2.199**	**0**	**2.370**	**14.325**
0.10 Mutaties reserves	218	70	0	0	288
7.2 Riolering	4.565	75	0	1.824	6.465
7.3 Afval	4.455	0	0	0	4.455
7.4 Milieubeheer	518	2.054	0	546	3.118
9. Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte	**4.922**	**1.738**	**1.160**	**1.560**	**9.381**
0.10 Mutaties reserves	0	1.568	378	0	1.946
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	397	170	0	-20	547
8.1 Ruimte en leefomgeving	0	0	0	839	839
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.325	0	782	432	4.539
8.3 Wonen en bouwen	1.200	0	0	310	1.510
99. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	**76.678**	**641**	**517**	**2.139**	**79.974**
0.10 Mutaties reserves	178	0	517	13	708
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	105	0	0	40	145
0.5 Treasury	235	0	0	401	636
0.61 OZB woningen	5.626	0	0	0	5.626
0.62 OZB niet-woningen	3.687	0	0	0	3.687
0.63 Parkeerbelasting	485	0	0	0	485
0.64 Belastingen overig	157	0	0	7	163
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	66.206	641	0	1.678	68.525
Totaal Baten	**104.653**	**7.491**	**1.742**	**6.301**	**120.187**

Lasten (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	VJR 2025	Losse raads-voorstellen	NJR 2025	Gewijzigde begroting
1. Bestuur en Ondersteuning	**-16.574**	**-127**	**0**	**-1.997**	**-18.698**
0.1 Bestuur	-2.454	-24	0	-899	-3.377
0.2 Burgerzaken	-1.110	6	0	-111	-1.215
0.4 Overhead	-13.010	-109	0	-987	-14.106
2. Veiligheid	**-3.956**	**-34**	**0**	**-19**	**-4.009**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.570	0	0	0	-2.570
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.386	-34	0	-19	-1.439
3. Verkeer, Vervoer en Waterstaat	**-4.451**	**-789**	**-15**	**139**	**-5.117**
0.10 Mutaties reserves	0	-777	0	-21	-798

Lasten (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	VJR 2025	Losse raads-voorstellen	NJR 2025	Gewijzigde begroting
2.1 Verkeer en vervoer	-3.975	-13	-15	157	-3.846
2.2 Parkeren	-468	0	0	2	-466
2.5 Openbaar vervoer	-8	0	0	2	-7
4. Economie	**-899**	**-70**	**-65**	**0**	**-1.034**
3.1 Economische ontwikkeling	-662	-17	0	0	-679
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-71	0	-65	0	-135
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-18	-70	0	0	-88
3.4 Economische promotie	-148	17	0	0	-132
5. Onderwijs	**-4.404**	**-1.262**	**-89**	**61**	**-5.694**
4.1 Openbaar basisonderwijs	-120	0	0	0	-120
4.2 Onderwijshuisvesting	-2.916	-25	-89	-39	-3.069
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.368	-1.237	0	100	-2.505
6. Sport, Cultuur en Recreatie	**-6.038**	**-287**	**-200**	**-85**	**-6.609**
5.1 Sportbeleid en activering	-670	-7	-53	35	-694
5.2 Sportaccommodaties	-2.746	3	-147	-109	-2.999
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-669	0	0	-58	-727
5.4 Musea	-583	0	0	5	-578
5.5 Cultureel erfgoed	-810	0	0	-2	-812
5.6 Media	-560	-283	0	44	-799
7. Sociaal domein en Gezondheid	**-48.844**	**-1.654**	**-9**	**519**	**-49.989**
0.10 Mutaties reserves	-30	0	0	0	-30
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-4.933	-1.415	-9	358	-6.000
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-4.159	-271	0	27	-4.404
6.3 Inkomensregelingen	-14.784	-8	0	-153	-14.945
6.4 WSW en beschut werk	-3.461	200	0	0	-3.261
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.185	0	0	0	-1.185
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-1.343	0	0	46	-1.297
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-3.326	26	0	200	-3.100
6.712 Begeleiding (WMO)	-3.181	682	0	100	-2.400
6.713 Dagbesteding (WMO)	0	-300	0	-100	-400
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	-3.500	-2.306	0	-118	-5.924
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	-200	-200
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	-800	0	500	-300
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	-3.867	1.636	0	-4	-2.235
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-284	-16	0	30	-270

Lasten (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	VJR 2025	Losse raads-voorstellen	NJR 2025	Gewijzigde begroting
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	-30	-30
6.791 PGB WMO	-160	10	0	-150	-300
6.792 PGB Jeugd	-294	-6	0	0	-300
6.811 Beschermd wonen (WMO)	-270	-20	0	0	-290
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	-51	0	13	-38
6.821 Jeugdbescherming	-1.626	1.226	0	0	-400
6.822 Jeugdreclassering	0	-40	0	0	-40
7.1 Volksgezondheid	-2.440	-201	0	0	-2.641
8. Duurzaamheid	**-8.055**	**-2.520**	**0**	**-2.713**	**-13.287**
7.2 Riolering	-3.085	-75	0	-1.841	-5.001
7.3 Afval	-4.076	0	0	0	-4.076
7.4 Milieubeheer	-894	-2.445	0	-872	-4.211
9. Wonen, Stedelijke vernieuwing en Ruimte	**-10.456**	**-1.063**	**-1.364**	**-2.069**	**-14.953**
0.10 Mutaties reserves	0	-763	0	-410	-1.173
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.067	-267	-9	44	-4.299
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-40	0	0	0	-40
8.1 Ruimte en leefomgeving	-431	0	0	-839	-1.270
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-3.273	0	-1.160	-432	-4.865
8.3 Wonen en bouwen	-2.645	-33	-195	-433	-3.305
99. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	**-970**	**606**	**0**	**-366**	**-730**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-337	0	0	1	-336
0.5 Treasury	-70	0	0	199	130
0.61 OZB woningen	-516	0	0	40	-476
0.62 OZB niet-woningen	-74	0	0	0	-74
0.63 Parkeerbelasting	-10	0	0	0	-10
0.64 Belastingen overig	-6	0	0	0	-6
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	606	0	-606	0
0.8 Overige baten en lasten	41	0	0	0	41
Totaal Lasten	**-104.647**	**-7.200**	**-1.742**	**-6.531**	**-120.120**
Geraamd resultaat (totaal)	**6**	**291**	**0**	**-230**	**66**